

Ovttas ovddidit dearvvašvuođa davvin

Davvi Dearvvašvuođa RHF strategiiija
2021–2024

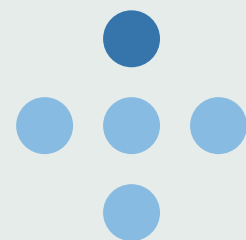
2 Davi Dearvvašvuoda RHF strategija 2021–2024

*– Pasieantta jietna galgá gullot, sihke pasieantta ja divššára
deavvadeamis, ja dearvvašvuodabálvalusa ovdánahttimis.*

INNHold

Ovdasátni	4
Davvi Dearvvašvuođa RHF ovdánahttima rámmavuogádat	6
Árvvut	10
Davvi Dearvvašvuođa RHF strategiija ulbmil	12
Bajit stivrenmihtut	14
Hástalusat ja ovdánahttindovdomearkkat	15
Vuoruhuvvon strategalaš doaimmat:	17
1. Mii plánet ja stivret ollislaččat ja guhkesáigásaččat	18
1. Mis leat kvalitehtagáibádusat pasieantadikšui	20
1. Mii buoridit ovttasbarggu bokte	22
1. Mii lámčit diliid geasuheaddji bargosajiide	24
1. Mii leat gergosat	26
Oktilis doaibmastivren ja jotkkolaš buorideapmi – rukses áru	28
Strategiija vuođđodokumentašuvdna	30

OVDASÁTNÍ

Mun iluin ovdanbuvttán Davi Dearvvašvuoda RHF ođđa strategiija. Dat lea ráhkaduvvon 2020–2023 našuvnnalaš dearvvašvuoda- ja buohcciviessoplána láidestusaid vuodul, maid bajit áigumuš lea pasieantta dearvvašvuodabálvalusa ovddideapmi. Pasieantta jietna galgá gullot sihke pasieantta ja divššára deaivvadeamis, ja dearvvašvuodabálvalusa ovdánahttimis.

Davi Dearvvašvuoda RHF 2021–2021 strategiija čájeha čielgasit guđemuš čielga strategalaš doaimmaid Davi Dearvvašvuoda RHF áigu vuoruhit boahhte njeallje jagi. Dát dokumeanta lea bajimus dokumeanta ja dasa bohtet vel lassin oassestrategiijat dihto osiide doaimmas, regiovnnalaš fágaplánain ja ekonomalaš guhkesáiggeplánas. Strategiija bohtá leat deatalaš vuodđun go galgat ođasmahttit regiovnnalaš ovdánahttinplána, mii lea Davi Dearvvašvuoda RHF láidesteadji strategiija dasa movt ovdánahttit dearvvašvuodabálvalusa.

Davi Dearvvašvuoda RHF lea stuora servodataktevra mii galgá ásaht iežas doaimma našuvnnalaš mihtuid ja ceavzilis resursageavaheami mielde. Surggiidrasttildeaddji ovttasbargu ja riikkaidgaskasaš ovttasdoaimman fertejit leat oassin min hálddašeamis sihke ekonomiiija, bargiid ja birrasa dáfus.

Norggas leat vuordimis stuora demográfalaš nuppástusat. Davi-Norggas sáhtta boarrásiid proseantalohku measta duppalastojuvvot muđui riikka ektui. Dat dagaha Davi Dearvvašvuodii stuora hástalusaid.

Dat gáibida ođđa ovttasbargovugiid stáhtalaš ja suohkanlaš etáhtaid gaskka, dearvvašvuodadoaimmahagaid gaskka, virgejoavkkuid gaskka, ja dearvvašvuodabargiid ja pasieanttaid ja oapmahaččaid gaskka. Okta buorre ovdamearka dasa movt mii dás duohko fertet bargat, lea ahte oazžut johtui geatnegahtti ovttasbarggu dearvvašvuodasearvevuodas. Bargiid rekutteren ja gealbohusen lea erenoamáš hástaleaddji. Innovatiiva strategiijaiguin, digitaliseremiin ja ođđa teknologijageavahemiin ilbmet ođđa vejolašvuodát ja čovdosat. Davi Dearvvašvuoda RHF áigu buriid searvedoaimmaid bokte láidestit oktilis buorideapmái.

Ollislaš hástalus servodatsihkarvuodas ja gearggusvuodas váikkuha dearvvašvuodasuorggi. Oktavuodát mat gusket dálkkádat-rievdamiidda, ođđa teknologiiija sajussteami nanu ja rašes belliide, máilmmividosas váikkuhusaide nu go pandemiijaide ja dálkkasváilevuhtii, cyberfallehemiide ja sihkarvuodapolitiikkii čuhcet Davi-Norgga spesialistadearvvašvuodabálvalussii.

Mun illudan buori ja gelddolaš ovttasbargui dearvvašvuodadoaimmahagaiguin, luohttámušolbmuiiguin, suodjalusáittar-deddjiiguin, pasieanta- ja geavaheaddjeorganisašuvnnaguin ja eará servodataktevraiguin boahttevaš jagiid, buoremussan álbmogii.

Cecilie Daae
háld. direktvra
Davi Dearvvašvuoda RHF

– Dat gáibida ođđa ovttasbargovugiid stáhtalaš ja suohkanlaš etáhtaid gaskka, dearvvašvuođadoaimmahagaid gaskka, virgejoavkkuid gaskka, ja dearvvašvuođabargiid ja pasieanttaid ja oapmahaččaid gaskka.

Davvi Dearvvašvuoda RHF ovdánahttima rámmavuogádat

Regiovnalaš dearvvašvuodadoaimmahat – Davvi Dearvvašvuoda RHF – eaiggáduššá čuovvovaš vuollásaš dearvvašvuodadoaimmahagaid:

- **Davvi-Norgga universitehtabuohcciviessu**
- **Nordlánda buohcciviessu**
- **Finnmárkku buohcciviessu**
- **Helgelánda buohcciviessu**
- **Davvi Buohcciviesoapotehka**
- **Davvi Dearvvašvuoda IKT**

Dearvvašvuodadoaimmahagaid rolla ja doaibma leat čilgejuvvon dárkileappot regiovnalaš ovdánahttinplánas 2035 doaimmahagaid mearrádusaid mielde. Lassin regiovdna- ja universitehtabuohcciviesu (Davvi-Norgga universitehtabuohcciviesu) ja dearvvašvuodadoaimmahagaid oktan muhtin regiovdnadoaimmaiguin (Nordlánda buohcciviesu), main goappašagain maiddái leat mánga báikkálaš buohcciviesu, de leat čoahkkádusjoavkkus dearvvašvuodadoaimmahagat oktan báikkálaš buohcciviesuiguin (Finnmárkku buohcciviessu ja Helgelánda buohcciviessu), ja buohcciviessobálvalusdoaimmahagat ja

IKT-bálvalusat. Regiovnalaš dearvvašvuodadoaimmahat ja dat guhtta dearvvašvuodadoaimmahaga leat oktiibuot “Davvi Dearvvašvuoda”, mii lea oktasaš doaba olles jovkui.

Davvi Dearvvašvuoda RHF oastá dearvvašvuodabálvalusaid priváhta aktevrain, juoga mii lea deatálaš deavdda dearvvašvuodadoaimmahagaid doaimmaide. Pasieanttat ja oapmahaččat galget sáhttit atnit priváhta aktevrain, main lea šiehtadus, seammá ládje go buohcciviesuid.

Davvi Dearvvašvuoda RHF eaiggáduššá, ovttas Norgga golmma eará regiovnalaš dearvvašvuodadoaimmahagain, vihtta našuvnalaš dearvvašvuodadoaimmahaga¹. Dát searvedoaimmahagat dahket stuora oasi álbmoga olles spesialistadearvvašvuodabálvalusas miehtá riikkas. Leat dan njealji regiovnalaš dearvvašvuodadoaimmahaga stivrrat mat mearridit dáid fitnodagaid strategijjaid.

Davvi Dearvvašvuoda RHF 2021–2024 strategijja lea biddjojuvvon rámmavuogá dahkii mii čalmmustahtta višuvnna, ulbmila, stivrenmihtuid, ángiruššansurggiid, váldobarguid ja árvovuoda oktavuodaid:

1 Pasieantamáttkošteamit, Ambulánsagirdibálvalus, Dearvvašvuodabálvalusa doaibmaorganisašuvdna heahtefierpmádaga ovddas, Buohcciviesoastimat ja Buohcciviessovisti

Govus 1: Davvi Dearvvašvuoda RHF strategalaš ovdánahttinrámmavuogadat

VIŠUVDNA

Ovttas ovddidit dearvvašvuoda davvin

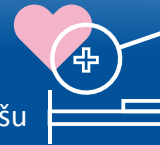
ULBMIL

Mii sihkarastit spesialistadearvvašvuodabálvalusaid Davvi-Norgii, čađahit našuvnnalaš dearvvašvuodapolitihka ja váldit servodatovddasvástádusa

STIVRENMIHTUT

- Unnidit dárbbuhis vuordima ja rievddademiid kapasitehtageavaheamis
- Vuoruhit psyhkalaš dearvvašvuodasuddjema ja fágaidrasttildeaddji spesialiserejuvvon gárrendilledivššu Buoridit kvalitehta ja pasieantasihkarvuoda

ÁNGIRUŠŠANSUORGGIT

- Mii plánet ja stivret ollislaččat ja guhkesáigásaččat
- Mii láchčit diliid geasuheaddji bargosajiide
- Mii bidjat gáibádusaid pasieantadikšui
- Mii buoridit ovttasbarggu bokte
- Mii leat gergosat

VÁLDOBARGGUT

Mii láchčit diliid, plánet, organiseret ja ovddidit:

- Pasieantadivššu
- Dearvvašvuodabargiid oahpaheami
- Dutkama ja innovašuvnna
- Pasieantaid ja oapmahaččaid oahpaheami
- Medisiinnalaš praksisa, divššu ja gelbbolašvuoda ovdánahttima

ÁRVVUT

- Kvalitehta
- Oadjebasvuolta
- Respeakta
- Searvedoaibma

Guoddevaš ovdáneapmi – Jotkkolaš buorideapmi

– Ovttas ovddidit dearvvašvuođa davvin

Višuvdna

Višuvdna lea boahhtevuodagovva maid mii sávvat ja man guvlui mii bargat. Mii olahit eanet go bargat ovttas ja go atnit iežamet árvvuid vuodđun, mat leat: kvalitehta, oadjebasvuolta, respekta ja searvedoaimma.

Mii nagodit eanet go dearvvašvuoda-doaimmahagat ovttasbarget gaskaneaset ja suohkaniiguin ja eará dearvvašvuoda- ja servodataktevrraiguin. Dearvvašvuodabálvalusat leat pasieanttaid ja oapmahaččaid várás, ja mii sáhttit singuin ovttas ovdánahttit ja addit buriid

dearvvašvuodafálaldagaid. Ovttas ja searválaga lea mis ovddasvástádus fuolahit oktilis dearvvašvuodabálvalusa davvin.

Dearvvašvuolta fátmasta sihke álbmoga dearvvašvuodadili ja dearvvašvuodabálvalusa ovdáneami. Mii galgat ovttas bargat vai álbmogii šaddá nu buorre dearvvašvuolta go vejolaš, ja dan mii olahit go čađat ovdánahttit dearvvašvuodabálvalusa davvin.

Davvi Dearvvašvuoda RHF višuvdna lea:
Ovttas ovddidit dearvvašvuoda davvin

Árvvut

Davvi Dearvvašvuohta RHF hukse kultuvrra ja čađaheami dáid árvvuid vuodul:

- **kvalitehta**
- **oadjebasvuohta**
- **respeakta**
- **searvedoaibma**

Kvalitehta, oadjebasvuohta ja respeakta leat spesialistadearvvašvuodábálvalusa našuvnnalaš árvvut. Buori searvedoaibma bokte bargat mii dan nala ahte spesialistadearvvašvuodábálvalus čuovvu daid árvvuid.

Davvi Dearvvašvuohta RHF lea lasihan searvedoaibma ođđa árvun strategiijai. Joavkun mii jurddašit ollislaččat, mii ovttasdoaibmat ja juogadit iežamet máhtu ja vásáhusaid. Mis lea oktasaš ovddasvástádus sihkkarastit ahte min barggus lea buorre kvalitehta, sihke proseassas ja bohtosis. Mii čađahit servodatbarggu buoremussan pasieanttaide ja ávkin servodahkii, ja mis lea respeakta ja rabasvuohta go deaivvadit guhtet guimmideametguin. Pasieanttat ja oapmahaččat leat deađalaš lahtut min joavkkus. Searvedoaibmanárvvuin mii nannet iežamet višuvnna *Ovttas ovddidit dearvvašvuođa davvin.*

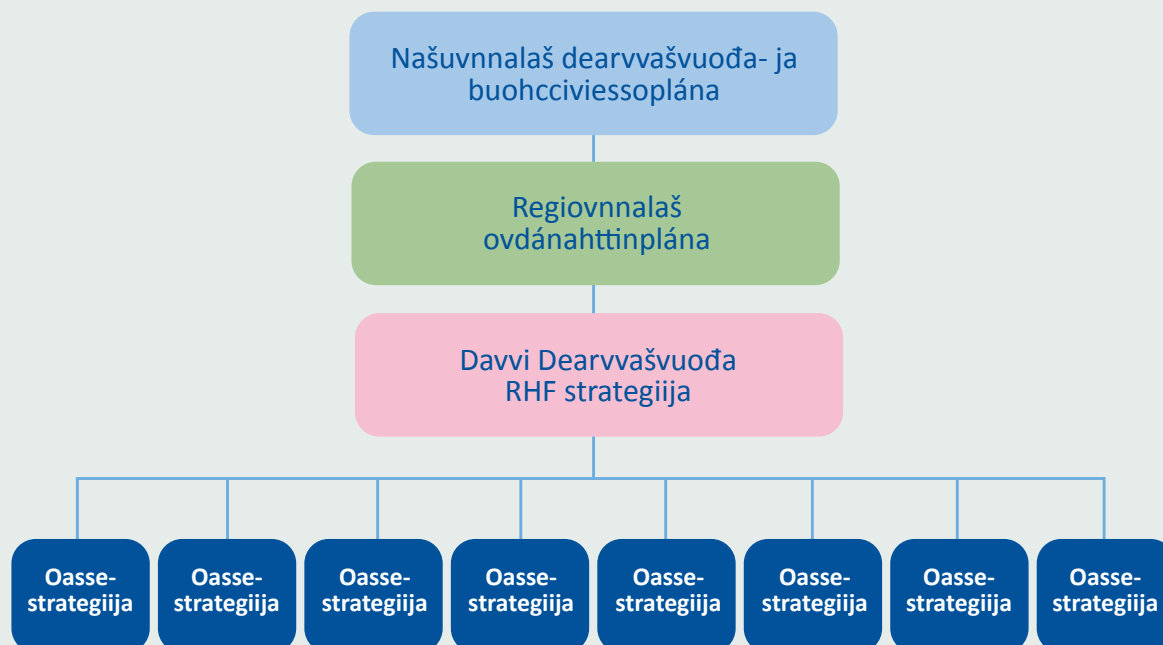
– Min mielbargit leat min stuorámus árvu.

Davvi Dearvvašvuoda RHF strategiiija ulbmil

Dát lea Davvi Dearvvašvuoda RHF strategiiija, regiovnnaš dearvvašvuodadoaimmahaga (RHF) strategiiija. Dat ii leat olles čoahkkádusjoavkku – Davvi Dearvvašvuoda – strategiiija, masa gullet buot dearvvašvuodadoaimmahagat mat leat regiovnnas. Strategiiija vuodđun leat našuvnnalaš dearvvašvuoda- ja buohcciviessoplána, regiovnnaš ovdánahttinplána ja bargodokumeanta.

Dat čájeha min vuoruhemiid dasa movt lahkonit bargodokumeantta guhkesáiggi, strategalaš mihtuid ja stivrenmihtuid boahhte njeallje jagi. Dat muitala guđemuš doaimbajuid RHF ferte doibmii bidjat, vai dearvvašvuodadoaimmahagat olahit daid stivrenmihtuid maid bargodokumeanta eaktuda.

Čuovvovaš govus čájeha Davvi Dearvvašvuoda RHF strategiijahierarkiiija:

Davvi Dearvvašvuoda RHF 2021–2024 strategijja vuodđu leat regiovnnalaš dearvvašvuodadoaimmahaga rollat spesialistadearvvašvuodabálvalusas: váldobarggut ja servodatdoaimma. Davvi Dearvvašvuoda RHF formála ja guovddáš ulbmil lea sihkkarastin-rola mii mielddisbuktá sihkkarastit dásseárvosaš ja fágalaš buori spesialistadearvvašvuodabálvalusfálaldaga Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku ja Svalbárdda álbmogii. Nubbi ulbmil lea eaiggátrolla, mii lea movt Davvi Dearvvašvuoda RHF galgá organiseret iežas buohcciviesuid dearvvašvuodadoaimmahakkan, seammás go oastit dearvvašvuodabálvalusaid priváhta aktevrain.

Spesialistadearvvašvuodabálvalusláhka, dearvvašvuodadoaimmahatláhka ja láhka pasieanta- ja geavaheaddjevuogitvuodaid birra nannejit sihkkarastinovddasvástádusa, eaiggátovddasvástádusa ja addet pasieanttaide vuogitvuodaid dearvvašvuodabálvalusaide.

Mis lea erenoamáš ovddasvástádus sihkkarastit dásseárvosaš spesialistadearvvašvuodabálvalusaid sámi álbmogii. Dat mielddisbuktá ahte strategalaččat ain ovdánahttit spesialistadearvvašvuoda-

bálvalusaid sámi álbmogii, ja áimmahuššat dárbbalaš ovttasdoaimma ja oktiheiveheami eará dearvvašvuodaregiovnaiguin. Sámi álbmoga dárbu spesialistadearvvašvuodabálvalusaide galgá áimmahuššovjuvot našuvnnalaččat, ja gelbbolašvuodta sámi dearvvašvuoda, giela ja kultuvrra birra galgá leat olámuttos miehtá riikka.

Davvi Dearvvašvuoda RHF váldobarggut leat láchit diliid, ja plánet, organiseret ja ovddidit daid doaimmaid regiovna siskkobealde²:

- **pasieantadikšu**
- **oahpahit dearvvašvuodabargiid**
- **dutkan**
- **oahpahit pasieanttaid ja oapmahaččaid**
- **ovdánahttit medisiinnalaš praksisa, divššu ja gealbohuksema**

Dat servodatovddasvástádus mii čuovvu ON guoddevašvuodamihtuid guoská maiddá spesialistadearvvašvuodtii. Davvi Dearvvašvuoda RHF strategijjas 2021–2024 leat ángiruššansuorggit mat bohtet veahkehit Norgga vuhtiiváldit iežas geatnegasvuodaid dán suorggis.

– Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku ja Svalbárdda álbmogii galgá sihkkarastojuvvot dásseárvosaš ja fágalaččat buorre fálaldat.

² Geahča Davvi Dearvvašvuoda RHF njuolggadusaid § 6 (liŋka mielddusin 9. kapihttalas)

Bajit stivrenmihtut

Davvi Dearvvašvuoda regiovnnaš ovdánahttinplána 2035 muitala guđemuš fáttát ja čuolmmat galget vuoruhuvvot ovddosguvlui, ja movt doaimmahatjoavku – Davvi Dearvvašvuodta – galgá bargat daiguin. Ovttasdoaimba, teknologijja, gelbbolašvuodta ja ekonomalaš buorre doaimba leat guovddáš mihttosuorggit regiovnnaš ovdánahttinplánas 2035.

Davvi Dearvvašvuoda RHF strategijja 2021–2024 lea oanehit áiggi plána, ja čájeha movt mii vuoruhit bargodokumeanta guhkesáiggi mihtuid ja stivrenmihtuid. Dokumeanta lea bajimus dokumeanta, ja dasa bohtet lassin oassestrategijat dihto osiide doaimmahusas, regiovnnaš fágaplánat ja ekonomalaš guhkesáiggeplána (nu go čájehuvvon 2. govvošis). Strategijja lea maid mielde vuođus go ođasmahttit regiovnnaš ovdánahttinplána 2023–2038 áigodahkii. Dearvvašvuoda- ja fuolahus-departemeanta bargodokumeanta addá

bajit, jahkásaš stivrenmihtuid, ja dat leat leamašan ná guhkit áiggi:

- **Unnidit dárbbášmeahttun vuordima ja rievddadeami kapasitehtageavaheamis**
- **Vuoruhit psyhkalaš deavvašvuodagáhttema ja fágaidrasttildeaddji spesialiserejuvvon gárrendilledivššu**
- **Buoridit kvalitehta ja pasieantasihkarvuoda**

Vuoruhuvvon ángiruššansurggiid bokte (gč. 7. kapihttala), galgat mii dustet boahhteáiggi dárbbuid ja hábmet oktilaš buorideami ja guoddevaš ovdánahttima. Ángiruššansuorggit huksejuvvojit hástalusaid ja ovdánahttindovdomearkkaid nala (čilgejuvvon 6. kapihttalis).

– Mii galgat dustet boahhteáiggi dárbbuid ja hábmet oktilaš buorideami ja guoddevaš ovdánahttima.

Hástalusat ja ovdánahttinovdomearkkat

Álbmoga dearvvašvuodadili ja demográfalaš ovdáneami einnostusat čájehit erenoamáš hástalusaid spesialistadearvvašvuhthii. Ássanminstarat rivdet, eambbogat ellet boarráseabbon, buozanvuodanoađđi rievda, ja šaddet unnit olbmot geat sáhttet veahkehit. Álbmot diehtá iežas rivttiid oažžut dásseárvosaš dearvvašvuodabálvalusaid main lea buorre kvalitehta ja nu ahte ii dárbbáš dárbbuhemet vuordit, ja sis leat maid eanet vuordámušat. Dat bohtá oanehis áiggis dagahit hástalusaid eanas osiin riikkas, ja dahkat váddáseabbon ovttahttit sávaldagaid ja vejolašvuodaid daiguin resurssaiguin mat mis leat.

Davvi-Norggas sáhtta pasieanttas leat guhkes mátki buohccivissui. Go ođđa teknologijja ovdánahttojuvvo ja váldojuvvo atnui, de ii šat mearkkaš gaska buohccivissui jur nu olu. Guoddevaš dearvvašvuodabálvalus eaktuda ahte mii váldit atnui teknologijja vejolašvuodaid, ja ahte mielbargiid gelbbolašvuoha ovdánahttojuvvo ja adnojuvvo ávkin buoremus lági mielde. Dušše dainna lágiin sáhttit mii čoavdit bargguid geabbilit ja doaimmalaččat. Teknologalaš ovdáneapmi lea dahkan ahte eanet doaimmat mat ovdal ledje dušše moatti stuora buohcciviesus, leat dál olámuttus maiddái unnit buohcciviesuin.

Persovdnaheivehuvvon medisiidnaovdáneapmi dahká vejolažžan heivehit divššu individuálalaččat. Dat eaktuda allaspecialiserejuvvon reaiduid ja gelbbolašvuoda, ja bohtá guovdduštít (sentraliseret) diagnostihka ja bálvalusaid fierpmádagaid bokte. Goanstajierbmi ja stuorahivvodat diehtogihppu (big data) sáhttet álkidahttit bálvalusaid. Go váldá atnui dutkan- ja innovašuvdnabohtosiid, ovdamearkka dihte sensorteknologijja, de sáhtta guovddušteapmi bissehuvvot ja dillet sáhtte láchčojuvvot dainna lágiin ahte sáhtta oažžut eanet divššu ja čuovvoleami ruovttuin. Nu bohtá medisiinnalaš ovdánahttin sihke guovdduštít ja lávdadit bálvalusaid.

Seammás go dainna bargat, de mii galgat maid birget stuora hástalusain. Norga lea geatnegahttan iežas unnidit dálkkádatgásaid luoitima 50 proseanttain 1990-dási ektui. Davvi Dearvvašvuoha lea stuora servodataktevra ja ferte duođas váldit dán áigumuša. Eará ovdánahttinovdomearkkat leat globaliseren, sihkarvuodapolitiikkaš rievdamat, dálkkádatástalusat, maid dihte šaddá dárbu areálaplánemii ja eanet ekstremadálkkiid gieđahallamii. Mii bohtit maid leat eambo gitta teknologijjas mas leat stuora gáibádušat diehtosiikarvuhtii.

– Ođđa teknologijjageavahemiin ilbmet ođđa vejolašvuodát ja čovdosat.

– Mii buoridit ovttasbarggu bokte.

Vuoruhuvvon strategalaš doaimmat

VIHTTA ÁŃGIRUŠŠANSUORGGI

ÁŃgirusšansurggiiguin mii oaivvildit daid strategalaš doaimmaid maid áigut deattuhit strategijaáigodagas:

1. Mii plánet ja stivret ollislaččat ja guhkesáigásaččat
2. Mis leat kvalitehtagáibádusat pasieantadikšui
3. Mii buoridit ovttasbarggu bokte
4. Mii lámčit diliid geasuheadđji bargosajiide
5. Mii leat gergosat

Govus 3. Hástalusaid, hástalusdovdomearkkaid ja vuoruhuvvon strategalaš doaimmaid oktavuoha

HÁSTALUSAT JA OVDÁNAHTTIN-DOVDOMEARKKAT

- Boarrásat lassánit ja veahkit unnot
- Eambbosat dárbašit divššu guhkit
- Teknologija – eanet vejolašvuodát ja eanet golut
- Pasieanta vuordá eanet
- Stuora oppalaš hástalus

VUORUHUVVON STRATEGALAŠ DOAIMMAT

- Mii plánet ja stivret ollislaččat ja guhkesáigásaččat
- Mis leat kvalitehtagáibádusat pasieantadikšui.
- Mii buoridit ovttasbarggu bokte
- Mii lámčit diliid geasuheadđji bargosajiide
- Mii leat gergosat

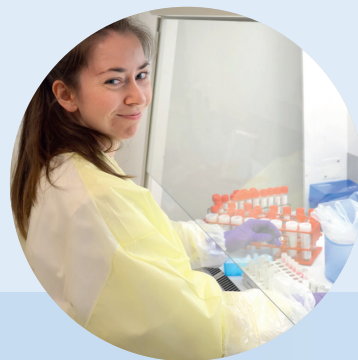
1. Mii plánet ja stivret ollislaččat ja guhkesáigásaččat

Doaibmastivren, ja buorre searvedoaibma dearvvašvuodadoaimmahaga ja priváhta lágideddjiid gaskka, ja jođiheddjiid, luohttámušolbmuid, suodjalusbálvalusa, pasieanttaid ja oapmahaččaid gaskka, dahká ahte mis lea oktasaš ipmárdus ortnetvuoru ja vuoruhemiid birra. Nu šaddá vejolažžan doallat bajit ja ollislaš fokusa Davvi-Norgga spesialistadearvvašvuodafálaldaga ovdánahttimii. Dat miel-disbukta maiddáai ahte mis lea oktasaš ipmárdus dasa ahte nuppástus lea dárbbalaš vai sáhttit hálddašit goluid mat leat čadnon investeremii, mearrádusaide *Nye metoder*³ bokte, ja ođđa fálaldagaid ovdánahttimii.

Guhkesáiggi plánema bokte lea guovlu lihkestuvvan hukset mánga ođđa buohcciviesu. Dain leat ođđaáigásaš teknologalaš reaidut ja digitála bargoneavvut maid bargit geain lea alla gelbbolašvuoha áimmahuššet. Investerenplánen lea gávccii jáhkái ja muddejuvvo jáhkásaččat vai mii čađat bargat plánaid mielde. Min doaibma-

bušeahtat ráhkaduvvojit ain njealji jáhkái. Guhkesáiggi plánemiin oažžut buori doaibmanvejolašvuoda čielgasit beassat fokuseret fágalaš ovdánahttima ja innovašuvnna.

Dás duohko bohtet gelbbolaš bargofámut leat váddáseappot olámuttus. Davvi Dearvvašvuoha ferte strategalaččat bargat dan ovdii ahte nanusmahttit spesialistadearvvašvuodabálvalusa ja vai ii leat nu gitta šat olgoriikka sadjásašbargiin. Investeren váddáset reaiduide eaktuda ahte leat gelbbolaš bargit geat máhttet prosedyraid ja rutiinnaid. Stuora olggosgoluid dihte sadjásašbargiid oktavuodas ja go ii leat šat nu álki fidnet olgoriikka sadjásašbargiid, de fertejit bohtit doaibmabijuid bisuhan dihte regiovna gearggusvuoda badjin.

– Guhkesáiggi plánemiin oažžut buori doaibmanvejolašvuoda čielgasit beassat fokuseret fágalaš ovdánahttima ja innovašuvnna.

³ Nye metoder (Ođđa metodat) lea našuvnnalaš vuogádat álggahit ja loahpahit metodaid (dálkasiid, dikšunvugiid, medisiinnalaš tehnikkalaš reaiduid) spesialistadearvvašvuodabálvalusas. Regiovnnalaš dearvvašvuodadoaimmahagat leat eaiggádat. Nye metoder mearridanforum dahká mearrádusaid.

Áimmahuššan dihte jotkkolaš buorideami ja guoddevaš ovdáneami, áigut mii boahpte njeallje jagi áŋgiruššat:

- ollašuhttit našuvnnalaš stivrenmihtuid ja doibmiibidjat našuvnnalaš dearvvašvuodapolitihka
- olahit regiovnalaš mihtuid, fágalaš ovdánahttinplánaid ja ovdánahttit ja ođasmahttit oassestrategiijaid
- bargat veahkin dasa ahte buohcciviessodoaimmahagat vuoruhit čuoovvovaččaid: psykalaš dearvvašvuodasuddjema, fágaidrasttildeaddji spesialiserejuvvon gárrendilledivššu, kronihkkárjoavkkuid, mánáid ja nuoraid ja vuorasiid geain leat ollislaš dárbbut
- čuoovvut guhkesáiggi investerenplánaid ja oažžut ávkki stuora investeremiin
- vuoruhit dárbbalaš resurssaid diehtosihkarvuhtii
- álkidit bargoproseassaid systemáhtalaš buoridanbarggu bokte
- duođas váldit servodatovddasvástádusa ja veahkin bargat unnidit CO₂-luoitima birrasii. Doaimbidju čuoovvuvuođo sierra oassestrategiijain dálkkádaga ja birrasa birra ja dearvvašvuodadoaimmahagaid gáibádusaid vuodul.

2. Mis leat kvalitehtagáibádu- sat pasieantadikšui

Norgga dearvvašvuodabálvalusain lea alla kvalitehta eará riikkaid ektui maiguin lea lunddolaš buohtastahttit iežamet. Lea liikká vejolaš ja dárbu čađat buoridit. Pasieanttat ja oapmahaččat galget eanet aktiivvalaččat beassat oassálastit divššus. Ođđa dearvvašvuodasearvevuodaid bokte galget ovdánahttojuvvot eanet ollislaš ja oktilis bálvalusat buohccivesuid, primáradoaktáriid ja suohkandearvvašvuodabálvalusa gaskka.

Mii sáhttit boahhteáiggis, mihá eanet go dál, váldit atnui eanet dearvvašvuodadieđuid njuolga praksisa plánemis, čađaheamis, evalueremis ja heiveheamis. Dearvvašvuodadieđut leat maid vuodđun eanet ja buoret dutkamii dan divššu ávkkiis mii fállujuvvo. Máhtuin variašuvnna birra galgá ovdánahttit standardiserejuvvo

pasieantamannolagaid. Kvalitehtabargu lea huksejuvvo dakkár joavkodoibmii gos lea rabasvuohka spiehkastemiid birra, fáktávuđot vuohki čoavdit váttisvuodaid ja gos ohppet guhtet guimmiineaset.

Allaspesialiserejuvvo biras galgá láides-
tit persovdnaheivehuvvo diagnostihka
ja divššu ovdánahttima. Medisiinnalaš ja
teknologalaš ovdánahttin eaktuda váddáset
reaidduid ja allaspesialiserejuvvo gelb-
bolašvuoda, ja dat boahtá guovdduštít
(sentraliseret) muhtun bálvalusaid.
Medisiinnalaš ovdánemiid dihte, teknolo-
giijageavaheami dihte ja buori ovtas-
barggu dihte dearvvašvuodadoaimma-
hagaid gaskka sáhttet dakkár bálvalusat
mat ovdal leat leamašan guovdduštuvvo,
eanet lávdaduvvot, maddái pasieantta
ruktui. Sihkkaris ja nanu digitála infrastruk-
tuvra ferte dan dihte
vuoruhuvvot.

*– Dearvvašvuodadieđut leat maid vuodđun eanet ja
buoret dutkamii dan divššu ávkkiis mii fállujuvvo.*

Áimmahuššan dihte jotkkolaš buorideami ja guoddevaš ovdáneami, áigut mii boahpte njeallje jagi ángiruššat:

- lávdadit dan maid sáhttit, ja čohkket dan maid fertet
- sihkkarastit ahte bálvalusat čuvvot našuvnnalaš njuolggadusaid ja bagadusaid
- oččodit "oahppevaš organišuvnna" dan bokte ahte ásahit buriid vieruid spiehkastemiid dieđiheami ja daid gieđahallama dáfus
- atnit kvalitehtaregistariid ja eará dearvvašvuodaregistariid vuođđun dieđuid buoridemiide ja vuoruhemiide, ja muitalit bohtosiid birra čielgasit ja rahpasit
- láhčit diliid buriid čovdosiidda dasa movt viežžat geavaheaddjevásáhusaid ja spiehkastatdieđáhusaid pasieanttain ja oapmahaččain
- buoridit pasieantamannolaga teknologijageavahemiin, geavaheaddjevásáhusaid registreremiin, elektrovnnalaš pasieantajournála struktureremiin, geavlečovdosiin, giddejuvvon dálkkasmohkiiguin, ja dainna ahte veahážiid mielde váldit atnui goanstajierpmi dalle go dakkár teknologijja orro leamen ávkkálaš ja dohkálaš
- ain ovdánahttit searve regiovnalaš prosedyraid, standárddaid ja metoidaid
- ahte eat vuorut diagnostihka, divššu ja doarjjadoaimmaid main ii leat sihkkaris ávki
- nannet gelbbolašvuodá dearvvašvuodafágalaš dutkama birra ja klinihkalaš dutkama, innovašuvnna ja jotkkolaš buorideami birra
- lasihit klinihkalaš dutkaniskkademiid Nasjonal handlingsplan for kliniske studier (Našuvnnalaš doaibmaplána klinihkalaš iskkademiid birra) mielde. Eanet pasieanttat galget beassat oassálastit guovdilis klinihkalaš iskkademiin
- movttiidahttit bargiid leat dakkárin ahte vuostáiváldet pasieanttaid buohcciviesuin dainna lágiin ahte ovttahttet iežaset fágalaš áššedovdibálvalusa ja fágaidrasttildeaddji ovttasdoaibmangelbbolašvuodá klinihkalaš vásáhusaiguin, ámmátčehppodagain, ustitlašvuodain ja olmmošlašvuodain

Pasieanttat galget oažžut veahki oktilis dearvvašvuodabálvalusas, ja mii galgat bargat veahkin dan ovdii ahte sii sáhttet njuovžilit sirddášit daid iešguđetge aktevrraid gaskka. Buorit dearvvašvuodabálvalusat eaktudit dan ahte pasieanttat, oapmahaččat ja dearvvašvuodaaktevrrat doibmet bures ovttas vai pasieantamannolagat maid sáhttet šaddat buorit. Mii galgat láidestit dearvvašvuodasearvevuoda ovdáneami, mii galgá sihkkarastit ahte dearvvašvuoda-doaimmahagat ja suohkanat leat ovttas geatnegahttojuvvon bargat daid pasieanttaiguin geat eanemusat dan dárbbášit.

Pasieantamannolagat galget sihkkarastit ahte pasieanttat eai čielggaduvvo ja dikšojuvvo dárbbuhemet duppaliid, erenoamážit dalle go mannelagas leat mánga aktevrra. Galgá šihhttojuvvot gos guđemuš barggut galget čađahuvvot, vai pasieanttat eai dárbbáš ovttaht gažaldagaid vástidit ja vai eai leat dat ovttaht iskkadeamit juohke sajis gos ain ožžot dearvvašvuodaveahki. Mii áigut ovttas dearvvašvuoda-doaimmahagaiguin árvoštallat ja álggahit doaimmabijuid mat leat čadnon dálá modellii das movt addit dearvvašvuodabálvalusaid. Dat sáhttá mielddisbuktit bargguit sirdima buohcciviesuid gaskka jus dat orru leame ulbmillaš.

– Buorit dearvvašvuodabálvalusat eaktudit dan ahte pasieanttat, oapmahaččat ja dearvvašvuodaaktevrrat doibmet bures ovttas vai pasieantamannolagat maid sáhttet šaddat buorit.

Áimmahuššan dihte jotkkolaš buorideami ja guoddevaš ovdáneami, áigut mii boahpte njeallje jagi ángiruššat:

- movttiidahttit dasa ahte sihke pasieanttat ja oapmahaččat besset leat eanet searvis, sihke strategalaš dásis geavaheaddjemierváikkuhemiin ja ovttaskas olbmuid dikšunmannolagas (ovttasválljen)
- buoridit pasieanttaid eavttuid oassálastit eanet aktiivvalaččat iežaset divššus, ovdamearkka dihte dan bokte ahte vuoruhit pasieanta- ja oapmahašoahpaheami
- movttiidahttit dasa ahte ásahuvvojit fásta gulahallančoahkkimat dearvvašvuođadoaimmahagaid ja NAV ja eará almmolaš aktevrraid gaska doarjun dihte pasieanttaid gain leat erenoamáš dárbbut
- duvdit ovddos ovttasbarggu dearvvašvuođadoaimmahagaid gaska ja maid priváhta aktevrraiguin olahan dihte mihttomeari 0 áigemearrerihkkuma ja vuollel 50 beavvi vuordináiggi ovdal 2022
- doarjut dearvvašvuođadoaimmahagaid ja suohkaniid ovttasbarggu dainna ulbmiliin ahte dahkat digitála spesialistadearvvašvuođabálvalusaid álkibut olámuddui pasieanttajoavkkuide dalle go fal lea ulbmillaš pasieanttaide
- leat buohcciviesuid ja fástadoaktáriid oktavuodalađas nannen dihte gelb-bolašvuođa ja veahkehan dihte dasa ahte unnit pasieanttat sáddejuvvojit dárbbuhemet buohcciviesuide
- duvdit ovddos suohkaniid ja dearvvašvuođadoaimmahagaid ovttasbarggu dearvvašvuođasearvevuođain ráhkadit searve rutiinnaid pasieantamannolagaide
- sihkkarastit ahte olggoščáliheapmi manná njuovžilit ja sihkkarastit čielga ovddasvástádusa oadjebas čuoovvoleapmái olggoščáliheami maŋŋel, ovdamearkka dihte sihkkarastit ahte ii gaskkalduva dálkasiiguin go lonuha fuolahusdási
- dahkat ovttasbargosoahpamušaid universitehtaiguin ja Sámi allaskuvllain dimenšuneren dihte oahppoprográmmaid bálvalusa dárbbuid mielde, ja ovddidan dihte dutkama mas lea alla kvalitehta ja mii lea buorin pasieanttaide
- háhkat cealkámušaid eaktodáhtolaš organisašuvnnain vai sáhttit veahkkin buoridit loaktima buohcciviesuin
- váikkuhit servodat- ja dearvvašvuođabálvalusa ovdáneami geatnegahtti ovttasbarggu bokte eará servodat-aktevrraiguin, nu go ovdamearkka dihte fylkkagielddaiguin ja Sámedikkiin
- atnit rabas ja buori ságastallama min birrasiiguin, ja váldit fárrui ovttasbargo-aktevrraid ja oasehasaid relevántta áššiin

4. Mii lámčit diliid geasuheaddji bargosajiide

Mii áigut lámčit diliid dasa ahte dearvvašvuodoaimmahagat leat stabiila, dearvvašvuodaovddideaddji ja geasuheaddji bargosajit, mat geasuhit, ovdánahttet ja doalahit dan gelbbolašvuoda maid mii dárbbášit vai sáhttit fállat sihkkaris ja buori pasieantadivššu. Buorre bargobiras ja buorre pasieantasihkarvuoha gullet oktii. Pasieantadikšu šaddá sihkar go leat oadjebas ja gelbbolašmielbargit geain leat buorit ja einnostahtti bargoeavttut.

Oadjebasvuoha mitalit áššiid birra ja evttohit ođđa čovdosiid, lámčá dili jotkkolaš buorideapmái ja innovašuvdnii. Dat buorida kvalitehta áiggi mielde. Geasuheaddji bargosajiid guovddáš vuodđu lea ovtta-doaimma ja buorre ovtta bargu geavaheaddjiiguin, mielbargiiguin ja ovtta bargoguimmiiguin gos lea rabasvuoha, respektta ja ipmárdus.

Rekrutterenhástalusaid ja beare unnán bargiid dihte sáhtta šaddat beare stuora bargonoađi, olu buozalmasjávkan ja

unnán kapasitehta fágalaš ovdáneapmái. Dat sáhtta dagahit heajos dábiid nu ahte doaimmahagat gártet divrras, láigohuvvon bargiid nuodjái. Guoddevaš doaimmaheapmi vuolga das ahte bargoveahka plánejuvvo guhkes áigái ja ahte barggut juogaduvvojit geabbilit nu ahte heivehuvvo aktivitehtaovdánahttimii ja gealbodárbei.

Davvi Dearvvašvuoha ferte unnidit sadjásaš bargiid golu olu, ja lea ambišuvdna unnidit dárbbu sadjásaš bargiide unnimusat 30 proseanttain ovdal 2023, go buohtastahtta jagiin 2019. Dat sáhtta dahkkojuvvo ovdamearkka dihte go bisuha bargiid fásta olles virggiin. Fágaovdánahttin lea okta vuohki dainna lihkestuvvat. Mii jáhkkit ahte mielbargit geat besset fágalaččat ovdánahttit iežaset lassioahpuin ja siskkáldas gealbovdáneamin, bissot min doaimmahagain guhkit.

Mii háliidit rekrutteret ja ovdánahttit jođiheddjiid, ja háliidit movttiidahttit čeahpes fágaolbmuid bargat jođihanbargguiguin. Mii áigut aktiivvalaččat veahkin ovtta bargat jođiheami ja jođihanovdánahttima ovdas.

– Buorre bargobiras ja buorre pasieantasihkarvuoha gullet oktii.

Áimmahuššan dihte jotkkolaš buorideami ja guoddevaš ovdáneami, áigut mii boahpte njeallje jagi áŋgiruššat:

- vuoruhit mearkkašahtti eanet resurssaid ohppui ja gealboovdáneapmái
- ovttasbargat oahppoásahusaiguin buoridan dihte kapasitehta ja lávdaduvvon oahpu
- movttiidahttit dearvvašvuođadoaimmahagaid váldit eanet oahpahalliid ja traineeid geat virgáiduvvojit maŋnel go leat čađahan oahpu
- ásahit regiovnnaš gealboguovddáža digitála oahppama váras
- nannet oasehasovttasbarggu bargoaddipolitihka hárrái mii ovddida dearvvašvuođa
- unnidit buozalmasjávka ja heaitimiid dan bokte ahte nannet searvadahtti bargoeallima kapasitehta ja lagasvuođabarggu
- mielbargiidiskadeami *ForBedring* systematihkain ovdánahttit buori ja sihkkaris bargobirrasa
- bargat dakkár ollesáiggekultuvrra ovddas ahte dearvvašvuođadoaimmahagat virgáidit eambbosiid olles, fásta virggiide
- ásahit strategalaš virgádanplánema ja dárkilis bargoplánema searve metodihkkan dearvvašvuođaregiovnas
- álggahit bargujuogadeami vai gelbbolašvuohta mii ii leat anus, maid adnojuvvo, ja sihkkarastin dihte ahte kritihkalaš gelbbolašvuohta adnojuvvo riehta
- movttiidahttit buori jođiheami ja fállat jođiheaddjeovdáneami dan vuolggasajis ahte oahppat čeahpimusain

5. Mii leat gergosat

Mii fertet suodjalit ovttaskas olbmuid ja oppalaččat álbmoga heakka ja dearvvašvuoda, suodjalit vuđolaš olmmošvuoi-
gatvuodaid ja váldit ovddasvástádusa gearggusvuoda hárrái suodjalan dihte deađalaš servodatdoaimmaid. Mii váldit vuhtii guhkes gaskkaid, gáibideaddji dálkkádagaid, sihkarvuodapolitiikka, globaliserema ja demográfalaš hástalusaid, ja mii leat gergosat eastadit ja gieđahallat sávakeahtes dáhpáhusaid. Davvi Dearvvaš-
vuoda RHF váldá badjelasás guovddáš rolla dan barggus ollislaš gearggusvuodain ovtta eará deađalaš servodatásahusaiguin.

Davvin lea regiovnalaš koordineren ja ovttasbargu surggiid, hálddašandásiid ja riikkarájiid rastá áibbas dárbašlaš. Dat nanne buohcciviesuid návccaid garvit sávakeahtes dáhpáhusaid ja maiddái gierdat nođiid. Geabbilis struktuvra lea eaktu geabbilis responsii.

Buohcciviesut leat stuora gearggusvuoda-organisašuvnnat. Davvi Dearvvašvuoda RHF váldá ovddasvástádusa ásaht searve ipmárdusa dilálašvuoda birra, juogadit dieđuid, oktiiveivehit ja ovttasdoaimat dearvvašvuodadoaimmahagaiguin, suhkaniiguin, stáhtahálddašeddiiguin, našuvnnalaš eiseválddiiguin, Suodjalusain ja eará gearggusvuodaaktevrraiguin.

– *Geabbilis struktuvra lea eaktu geabbilis responsii.*

Áimmahuššan dihte jotkkolaš buorideami ja guoddevaš ovdáneami, áigut mii boahpte njeallje jagi ángiruššat:

- nanosmahttit iežamet gearggusvuođaorganisašuvnna
- ain ovdánahttit gearggusvuođaráiddu
- ráhkadit plána regiovnnaš bargoresursasaid hálddašeapmái dárbbu mielde
- sihkkarastit ahte eastadeaddji gearggusvuođabargu lea sajáiduvvan doaibmastivremii
- čielggadit jođiheddjiid ovddasvástádusa ja eambo fuomášuhttit gearggusvuođabarggu
- oažžut áigái oktasaš ipmárdusa gearggusvuođasuorggi riskka ja dilálašvuođa birra ovttas buohccivesuiguin ja eará gearggusvuođaaktevrraiguin regiovnnaš
- ovdánahttit digitála sihkarvuođakultuvrra ja loktet IKT-suorggi bargonávccaid
- ain ovdánahttit riikkaidgaskasaš ovttasbarggu ja siviila-militeara ovttasbarggu

Oktilis doaibmastivren ja jotkkolaš buorideapmi – rukses árpu

Davvi Dearvvašvuodas RHF lea bures sajáiduvvan jahkejuvla mas lea dego rukses árpu regiovnnalaš ovdánahttinplánas, bargodokumeanttain, bušeahtas, formála čuovvolančoahkkimiin ja jahkásaš dieđáhusain.

Davvi Dearvvašvuoda RHF strategijja 2021–2024 viežžá ain eanet láidestusaid Našuvnnalaš dearvvašvuoda- ja buohcci-viessoplánas 2020–2023 ovdas, ja váldá oahpu covid-19-pandemiijas. Strategijja galgá láidestit ulbmillaš ja einnostahtti doaibmastivrema.

Davvi Dearvvašvuodas RHF lea geatnegasvuohta plánet, čadahit, evalueret ja muddet doaimma dainna lágiin ahte bálvalusaid viidodat ja sisdoallu čađat buorrána ja ahte čuovvu lágaid ja njuolggadusaid. Manná dego rukses árpu min stivrejeaddji dokumeanttaid, strategijjaid ja min barggu čađa, maiguin mii sihkkarastit ahte mii čađat buoridit iežamet pasieanttaide buoremussan, ja ahte mii atnit guoddevaš gaskaomiid go buoridit iežamet.

– Strategijja galgá láidestit ulbmillaš ja einnostahtti doaibmastivrema.

Govus 4 Davvi Dearvvašvuoda ollislaš stivrenproseassa.
Mii plánét ja stivret ollislaččat ja guhkeáigásaččat.

Strategijja vuodđodokumentašuvdna

Láhka spesialistadearvvašvuodabálvalusa birra

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61#KAPITTEL_1

Láhka dearvvašvuodadoaimmahagaid birra

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-06-15-93?q=helseforetaksloven>

Láhka pasieanta- ja geavaheaddjerivttiid birra

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63?q=pasient>

Láhkaásahus jodiheami ja kvalitehtabuorideami birra dearvvašvuoda-

ja fuolahusbálvalusas <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-10-28-1250>

ON guoddevašvuodamihtut

<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Našuvnnalaš dearvvašvuoda- ja buohcciviessoplána 2016–2019

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20152016/id2462047/>

Našuvnnalaš dearvvašvuoda- ja buohcciviessoplána 2020–2024

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-helse--og-sykehusplan-2020-2023/id2679013/>

Našuvnnalaš eDearvvašvuodastrategijja

<https://ehelse.no/strategi/nasjonale-helsestrategi-og-handlingsplan-2017-2022>

Klinihkalaš oahpuid našuvnnalaš doaibmaplána

https://www.regjeringen.no/contentassets/59ffc7b38a4f46fbb062aeca-50e272d/207035_kliniske_studier_k6_b.pdf

Ráđđehusa dálkkádatplána

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-13-20202021/id2827405/>

– Teknologijja ja e-dearvvašvuohta unnidit olbmuid ja dearvvašvuođabálvalusa gaskka.

I trygge hender 24/7

<https://pasientsikkerhetsprogrammet.no/>

Spesialistadearvvašvuođabálvalusa servodatovddasvástádusraporta 2019

<https://sykehusbygg.no/nyheter/spesialisthelsetjenestens-rapport-for-samfunnsansvar-2019>

Spesialistadearvvašvuođabálvalusat sámi álbmogii

<https://helse-nord.no/nyheter/ny-nasjonal-handlingsplan-for-samiske-helsetjenester>

Regiovnnaš ovdánahttinplána 2035 (Davvi Dearvvašvuohta RHF): <https://helse-nord.no/helsefaglig/fagplaner-rapporter-og-utredninger/regional-utviklingsplan-2035>

Davvi Dearvvašvuođa strategijja 2002

<https://helse-nord.no/om-oss/hva-gjor-helse-nord-rhf/helse-nords-strategi>

Davvi Dearvvašvuođa RHF njuolggadusat

<https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/sykehus/styringsdokumenter1/vedtekter-for-regionale-helseforetak/vedtekter-for-helse-nord-rhf/id461334/>

